

Κάνε άλμα
πό γρήγορο
απο τη φθορά
Οδ. Ελύτης

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΣΕΛΛΑΔΙΤΩΝ ΑΡΤΑΣ

★ Κλεισθένους 15, ΑΘΗΝΑ 10552 ★ Έτος 16ον ★

Αριθ. Φύλλου 99 ★ Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1999

Κοπή πίτας της Αδελφότητας

ΑΠΡΟΣΜΕΝΑ μεγάλη, παρά το τσουχτερό κρύο, η παρουσία χωριανών και φίλων μας την Κυριακή 24 Γενάρη το απόγευμα στην καθιερωμένη εκδήλωση της κοπής της πίτας της Αδελφότητας. Στο κάλεσμά της ανταποκρίθηκαν οι χωριανοί μας και αντάμωσαν εκείνο το απόγευμα όλες οι ηλικίες, από παιδιά μέχρι ηλικιωμένοι. Είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν, να αστειευτούν, να περάσουν ένα ευχάριστο απόγευμα πίνοντας το ποτό τους και δοκιμάζοντας το μπουφέ, που με φροντίδα είχε ετοιμάσει η Αδελφότητα.

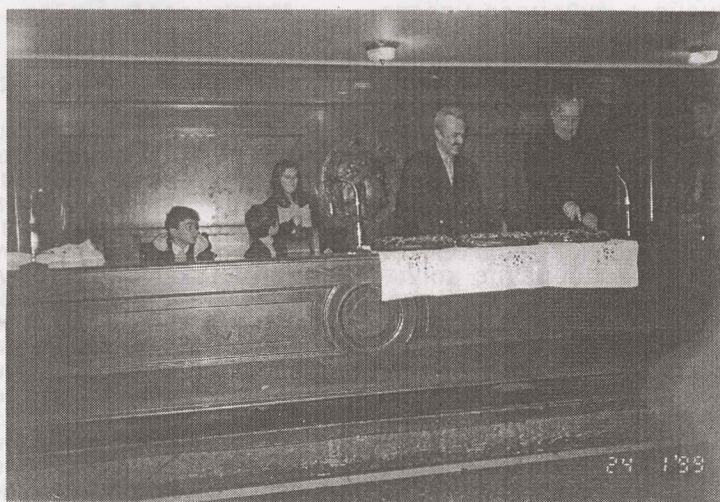
Την εκδήλωση ξεκίνησε με την ομιλία του ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Γιάννης Χαβέλας, ο οποίος ευχόμενος σε όλους "καλή χρονιά" με υγεία και δημιουργικότητα ατομική και συλλογική, ευχαρίστησε τους παρευρισκόμενους για την παρουσία τους. Στη συνέχεια αναφέρθηκε, μεταξύ των άλλων, και στην ανάγκη συσπείρωσης των μελών της Αδελφότητας γύρω από αυτήν, γιατί αυτή αφουγκράζεται τις ανησυχίες του απόδημου Σελλαδίτη και γιατί έχει πάντα στραμμένο το βλέμμα της στο χωριό μας.

Η ενοποίηση των χωριών μας σε ενιαίο Δήμο δεν συνεπάγεται και την αφαίρεση της ταυτότητας του χωριανού μας Σελλαδίτη, που μπορεί να εκπροσωπηθεί και να εκφραστεί μέσα από την Αδελφότητα και τον το-

πικό Πολιτιστικό μας Σύλλογο, δύο φορείς που αυτή την περίοδο έχουν να επιτελέσουν ουσιαστικό και σημαντικό έργο. Κλείνοντας την ομιλία του ζήτησε απ' όλους

να βρίσκονται πάντα δίπλα στην Αδελφότητα και να ενδιαφέρονται πάντα για το χωριό μας.

Στη συνέχεια κλήθηκε να κόψει την πρώτη πίτα ο χω-

Ο χωριανός μας Ηλίας Καρνίκας κόβει την πίτα της Αδελφότητας. Δίπλα του ο Πρόεδρος της Γιάννης Χαβέλας

Βιομηχανικό πάρκο στις Σελλάδες

Στην καθημερινή εφημερίδα της Άρτας "Η Πρωινή", το Σάββατο 13 Μαρτίου 1999, στην 1η σελίδα, με τίτλο "Επιτροπή για βιομηχανικό πάρκο", διαβάζουμε:

"Επιτροπή συντονισμού των προσπάθειών για δημιουργία και λειτουργία Βιομηχανικού Πάρκου στο Νομό Άρτας αναγκρότησε με απόφασή της η Διοικητική Επιτροπή του Επιμελητηρίου Άρτας. Η Δ.Ε. στην τελευταία συνεδρίασή της αποφάσισε όπως, στα πλαίσια των πρωτοβουλιών της, έρθει σε επαφή με τον Δήμο Κομποτίου, στην δικαιοδοσία του οποίου ανήκει η περιοχή Ζούτου. Δεν λόγω περιοχής είναι η πρώτη που επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας από το Νομαρχιακό Συμβούλιο και ύστερα από τεχνική εισήγηση του Επιμελητηρίου Άρτας περιοχή, για εγκατάσταση του Βιομηχανικού Πάρκου.

Στην πορεία των διαδικασιών θα διευρυνθεί το θέμα και θα εξεταστεί η δυνατότητα κοινών ενεργειών για την πραγματοποίηση του σημαντικού για το Νομό έργου. Στα πλαίσια των επαφών και συζητήσεων θα υπάρξει συνεργασία με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, όπως επίσης θα γί-

νουν και οι απαραίτητες επαφές με άλλους φορείς, με στόχο τη συμμετοχή και αυτών στον υπο σύσταση φορέα ΒΙΟΠΑ.

Το συγκεκριμένο έργο ίδρυσης και λειτουργίας Βιομηχανικού Πάρκου έχει προταθεί για ένταξη στο Γ' Κ.Π.Σ., με έκταση 300 στρεμ. και προϋπολογισμό 2 δισ., από το Επιμελητήριο Άρτας".

Πολλά τα ερωτήματα που γεννώνται διαβάζοντας τα παραπάνω:

-Πού θα εξευρεθεί η έκταση των 300 στρεμ. στη συγκεκριμένη περιοχή, μήπως με αναγκαστικές απαλλοτριώσεις;

-Ρωτήθηκαν οι ιδιοκτήτες των κτημάτων της περιοχής αυτής; Ρωτήθηκαν οι αρμόδιοι φορείς του χωριού μας και του νέου ενοποιημένου Δήμου;

-Έγιναν οι ανάλογες περιβαλλοντικές - οικονομικές - κοινωνικές κ.ά. μελέτες, ή πρώτα βρέθηκε ο χώρος που εξυπηρετεί το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο και μετά θα αναθέσουν σε κάποιο γραφείο να τους δώσει έτοιμες μελέτες για να τις προσκομίσουν στις αρμόδιες Υπηρεσίες;

-Από ποιους ειδικούς απο-

ριανός μας γιατρός Καρανίκας Ηλίας, ο οποίος ευχαρίστησε την Αδελφότητα γι' αυτή την τιμή που του έκανε και ευχήθηκε σ' όλους για την καινούργια χρονιά, επισημαίνοντας την ανάγκη να βρίσκεται ο καθένας μας δίπλα στον άλλον για το καλό όλων μας, για το καλό του χωριού μας.

Τη δεύτερη πίτα κλήθηκε να κόψει ο χωριανός μας, τ. Γεν. Γραμματέας της Αδελφότητας, Γιώργος Τζουβάρας, ο οποίος μεταξύ των άλλων είπε:

"Κύριε Πρόεδρε, μέλη του Δ.Σ., αγαπητοί μου χωριανοί, φίλτατοι φίλοι μας,

Όταν εργαζόμουν, με ρωτούσαν συναλλασσόμενοι με την Υπηρεσία, από πού είμαι, από πού κατάγομαι. Τους απαντούσα απλά και ειλικρινά: από τις Σελλάδες. Έτσι ένωθα και νιώθω, όπως πιστεύω και ο κάθε Σελλαδίτης, όπου κι αν μένει, με ό,τι κι αν ασχολείται. Κι αυτό αποδεικνύεται ακόμα, πέραν των άλλων, ότι πρόθυμα στήριξε και στηρίζει, υποστήριξε και υποστηρίζει παντοιοτρόπως την Αδελφότητα είκοσι ολόκληρα χρόνια συμπληρωμένα. Τη στήριξε και την ανδρώσε. Την θεωρεί ο κάθε Σελλαδίτης ένα κομμάτι του δικού του εαυτού, για-

* (Συνέχεια στη σελ. 2)

* (Συνέχεια στη σελ. 3)

Ένας πολύτιμος, αλλά ευαίσθητος θεσμός

ΟΙ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΕΣ

Του ΓΙΩΡΓΟΥ Ε. ΤΖΟΥΒΑΡΑ

ΧΙΛΙΑΔΕΣ οι Αδελφότητες των Ελλήνων της διασποράς, στο εσωτερικό και το εξωτερικό. Εκατοντάδες τα έντυπα -κυρίως εφημερίδες- που εκδίδουν. ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΗ η αποστολή τους, γιατί αποτελούν κρίκο σύνδεσης και επικοινωνίας μεταξύ των χωριανών και με τη γενέτειρά τους, γιατί προσφέρουν, όσο μπορούν, ηθικά και ουσιαστικά στο χωριό τους, γιατί είναι αρωγοί, συμπαραστάτες στους φορείς -εκκλησία, σχολείο, συλλόγους κ.ά.- του χωριού τους.

Για σκεφτείτε, αν έλειπαν αυτές οι Αδελφότητες και σύλλογοι πολιτιστικοί, με τις όποιες και όσες εκδηλώσεις τους και αδυναμίες τους, πόσο θα είμαστε αποκομμένοι και απομονωμένοι από χωριανούς και το χωριό μας! Πώς και πόσο θα είμαστε "ξένοι" στο χωριό μας και μεταξύ μας! Πόσο θα είμαστε, τότε,

ανενημέρωτοι στο τι έγινε και γίνεται στο χωριό μας, γενικά και ειδικά και ανθρωπίνως, που τόσο το έχουμε ανάγκη, **που είναι η πρώτη συναισθηματική τροφή μας**, αφού και γιατί αλλού μένουμε, αλλού το χωριό μας ζούμε και ονειρευόμαστε πάντα!

ΑΞΙΟΙ και ΑΞΙΕΠΑΙΝΟΙ αυτοί, * (Συνέχεια στη σελ. 3)

Πρόταση υποβίβασης Δημοτικού Σχολείου Σελλάδων

ΠΡΟΤΑΣΗ στο υπουργείο Παιδείας για υποβίβαση του Δημ. Σχολείου του χωριού μας από τριθέσιο σε διθέσιο, έγινε από στον σχολικό σύμβουλο κ. Βούλγαρη.

Έτσι ξαφνικά πληροφόρηθήκαμε την πρόταση αυτή, παρ' όλο που ο αριθμός των μαθητών τα τελευταία χρόνια στο Σχολείο είναι σχεδόν ο ίδιος, σαράντα έως σαράντα πέντε. Ακόμη πληροφόρηθήκαμε ότι η πρόταση έγινε χωρίς να συζητηθεί στην αρμόδια επιτροπή που όριζε η εγκύκλιος του υπουργείου Παιδείας, με αποτέλεσμα να γεννάται το ερώτημα:

-Αφού δεν συζητήθηκε στην Επιτροπή, γιατί έγινε η πρόταση για υποβίβαση του Δημ. Σχολείου Σελλάδων από τον κ. Βούλγαρη; Του υπέδειξε κάποιος να την κάνει, τον πίεσε κάποιος, ή συνέβη κάτι άλλο;

Γνωρίζουμε βέβαια ότι για Σχολεία με τριάντα δύο ή τριάντα πέντε και με λιγότερους μαθητές, δεν έγινε ανάλογη πρόταση προσαρμογής. Γνωρίζουμε βέβαια ότι το Δημ. Σχολείο Κομποτίου λειτουργεί ως δεκαθέσιο, ενώ με τον αριθμό των μαθητών που διαθέτει πρέπει να είναι πενταθέσιο, και ότι έχει οκτώ οργανικές θέσεις, και ότι εκεί δεν έγινε ανάλογη πρόταση προσαρμογής.

Δεν θα υιοθετήσουμε την άποψη που κυκλοφορεί στο χωριό, ότι κάποιοι θέλουν να κλείσει το Δημ. Σχολείο του χωριού μας για να δυναμώσει αριθμητικά το Δημ. Σχολείο Κομποτίου. Προσωπικά πιστεύουμε στην λειτουργία των πολυδύναμων Σχολείων, αλλά αυτό προϋποθέτει υποδομή η οποία σήμερα στο χώρο μας δεν υπάρχει.

Η Αδελφότητα όταν πληροφόρηθηκε το πρόβλημα, ενήργησε αμέσως με επίσκεψη στο υπουργείο Παιδείας και έλαβε τις διαβεβαιώσεις των αρμοδίων, ότι το Δημ. Σχολείο θα λειτουργήσει και τη νέα χρονιά ως τριθέσιο χωρίς να γίνει η υποβίβασή του.

Η νέα δημοτική Αρχή μπορεί να ενισχύσει με μαθητές το Σχολείο μας κάνοντας την ανάλογη χωροταξική κατανομή, όπως γίνεται σε όλους τους Δήμους της χώρας. Μας προβληματίζει η πληροφορία που λέει ότι, οι πέντε μαθητές του Δημ. Σχολείου Φωτεινού (που λένε ότι θα κλείσει) θα μεταφερθούν στο Δημ. Σχολείο Κομποτίου.

Κλείνοντας θα λέγαμε σ' αυτούς που απεργάζονται διάφορα σενάρια και για άλλα θέματα, ότι καλό θα είναι να σταματήσουν, γιατί έχουν "γνώση οι φύλακες"... **ΓΙΑΝΝΗΣ Ν. ΧΑΒΕΛΑΣ**

Σημείωση: Για το θέμα της υποβίβασης του Δημ. Σχολείου, το Τοπικό Συμβούλιο του χωριού μας την Τετάρτη 10 Μαρτίου πραγματοποίησε λαϊκή συνέλευση, στην οποία η προσέλευση των χωριανών μας ήταν πολύ μεγάλη. Στη συνέλευση παραβρέθηκε ο Δ/ντής του Δημ. Σχολείου Κομποτίου και δημοτικές σύμβουλοι κ. Καραθάνος Τρύφων, ο οποίος υποστήριξε ότι δεν είχε ο ίδιος καμία ανάμειξη στο θέμα της υποβίβασης. Αισθητή η απουσία του κ. Δημάρχου, ο οποίος είχε ενημερωθεί για τη συνέλευση, κάτι που συζητήθηκε πάρα πολύ.

Το πάθημα του Τλούπα

Ένα μασκαράτικο ανέκδοτο

Ο Τλούπας ήταν ένας βλάχος απ' αυτούς που νοίκιαζαν το λόγο του χωριού μας για χειμαδιό. Είχε τις πρώτες Αποκριές τα νούμερα των μασκαράδων και γοητεύτηκε, βρήκε λούπιν τον αρχιμασκαρά, τον Γούλα Νάνο και του 'Πε:

-Ήθελα, ορέ Γούλα, να γίνο κι εγώ μασκαράς τις δευτερες Αποκριές.

-Μπράβο, ό,τι θέλει ο Τ-λούπας!

Σκέφτηκε λίγο και με το δαιμόνιο μυαλό του, βρήκε και το νούμερο.

-Εσένα θα σε κάνω τραί και θα σε σφάζωμε. Οχι αλλι-θεία, για να 'μαστε ζηγημένοι!

Έλασε ο Τλούπας με τ' αστείο. -Λούπιν, θα κοινομησεις τομάρι από τραί, κέρατο και κύπρο μεγάλο.

-Ου! αυτά τα 'χω!

-Τότε την Κυριακή το πρωί θα 'ρθεις εδώ και θα παίξεις το νούμερο.

Ήρθε η Κυριακή (δεύτερες αποκριές), ήρθε και ο Τλούπας, που να μην έρχονταν!

Μετά την εκκλησιά, όπως είπαμε, γίνονταν το γλέντι στην απάνω πλατεία. Στην πλατεία και δίπλα στο μαγαζί του Νικόλα Σαπρίκη (Κουρούμπι) ήταν μια αγριουστιά με στριμμένη κορμί και στριμμένα κλωνάρια. Αφού ήρθαν τα όργανα μαζί με τον γεντίσκαρου, τις νύφες και τους μασκαράδες, άρχισε το γλέντι όπως πάντα. Πάνω στο φούντομα τον 'γλεντιού, φάνηκε στη στροφή στη Γιουργαρέικα, μια κουστάρδια μασκαράδων. Ήταν ο Γούλα Νάνος, ο αρχιμ-σκαράς, που τραβούσε απ' το σγιόι τον Τλούπα, τον τραγό. Ο Τ-λούπας έρχονταν μπουσουλώντας με δέριμα τραγού, με κέρατα κι ένα μεγάλο κύπρο. Ο Γούλα Νάνος κρατούσε στο δεξί χέρι τη χαντζάρα και την κουνούσε πέρα - δώδε. Έφθα-

σαν ο θύτης και το θύμα μαζί με την άλλη κουστάρδια και σταμάτησαν κάτω απ' την αγριουστιά. Αρπάξεν τον Τλούπα από το 'να χέρι και το ποδάρι και τον ρίχνει κάτω, όπως κάνουν στα ζώα οι χασαπήςδες.

-Τώρα θα σε σφάζωμε, του 'πε κρυφά ο Γούλας.

-Σφάξτε με, σφάξτε με, είπε ο Τλούπας.

Τράβηξε τη χαντζάρα επιδεικτικά κι έκανε πως τον έσφαζε.

-Κλάτσα τώρα, όπως κάνουν τα τραιά.

Κλωτούσε ο Τλούπας.

-Τώρα θα σε δέσωμε και θα σε κρεμάσωμε.

-Κρεμάστε με, κρεμάστε με.

-Τώρα δέσαν από τη μέση και τον κρέμασαν.

-Κουτσοκραλίσουν τώρα (γύρε το κεφάλι όπως τα σφαγμένα ζώα). Το 'κανε κι αυτό ο Τλούπας.

-Τώρα θα σε γδάρωμε.

-Γάρτε με, γάρτε με.

Άρχισε ο Γούλας να τον γδέρνει απ' το λαμό πρως το κάτω. Όταν έφθασε στη μέση, πατ, κόβει το σχιόνι απ' τη βλάχικη βρακοζάνα που σούρναν στη μέση και η τσακίτρα έπεσε μονομιάς κάτω στα κότσια. Έμεινε ολόγυμνος ο Τ-λούπας, γιατί τότε δεν φορούσαν βρακιά, και κουνούσε τα ποδάρια κρεμασμένος.

Το τι έγινε, δε λέγεται. Βάριαζε ο κόσμος. Τρέχουν απειλητικά οι γερνόντι με τις μαγκούρες σηκωμένες. Το βάζουν στα πόδια οι μασκαράδες και οι πρώτοι που 'φτασαν γρήγορα πάνω στη μέση την τσακίτρα τον βλάχου και τον ξεκρέμασαν. Φεύγει ο βλάχος καταντροπισμένος για τα κονάκια στο λόγγο. Δεν 'αναπάτησε στο χωριό μέχρι που 'φταναν για τα βουνά, αλλά και δεν ξανάρθε στο λόγγο, ψάχνοντας η κοινότητα για καινούργιους ενοικιαστές.

Χρήστος Η. Σεργιάννης

Βιομηχανικό πάρκο στις Σελλάδες

* (Συνέχεια από τη σελ. 1)
τελείτο η Επιτροπή που επέλεξε την περιοχή του χωριού μας ως κατάλληλη για βιομηχανικό πάρκο; Ποιοι παράμετροι ελήφθησαν υπόψη; Εληφθήσαν υπόψη οι παράμετροι που "βολεύουν" τους βιοτεχνες, όπως ο εύκολη προσέλευση στην εθνική οδό, η μικρή απόσταση από την πόλη και τις υπηρεσίες της, η καλή εδαφολογική κατάσταση της περιοχής, που δεν απαιτεί και δεν έχει τεχνικές δυσκολίες για να στήσει κάποιος ένα βιομηχανικό συγκρότημα, η εύκολη διοίκηση των υγρών αποβλήτων ή τελικά η σκέψη ότι, αφού η περιοχή είναι παγνολήνια, θα μπορούσαν με ευτελείς αποζημιώσεις να αποκτήσουν τις εκτάσεις που χρειάζονται;

-Γιατί επιλέχην η συγκεκριμένη περιοχή, όταν όλοι γνωρίζουν ότι στο πρόσφατο παρελθόν οι κάτοικοι του χωριού μας αντέδρασαν δυναμικά για τα επιβατικά αποτελέσματα από την εγκατάσταση της χυματερής Μεγάρχης, φθάνοντας

στο σημείο να σκέφτονται να εγκαταλείψουν το χωριό μας; Γνωρίζουμε τη δύναμη σε όλα τα επίπεδα του βιομηχανικού και βιοτεχνικού καταστημένου στη χώρα μας, αλλά γνωρίζουμε ότι και τη δική μας δύναμη όταν βλέπουμε να θίγεται και να απειλείται το σπίτι μας και η περιουσία μας.

Το Δημοτικό Συμβούλιο, όταν θα συνεδριάζει για το θέμα αυτό, ας γνωρίζει ότι η όποια απόφασή του θα είναι η πιο σημαντική στη θεία που θα διανύσει, αν δε είναι θετική για την εγκατάσταση του βιομηχανικού πάρκου, πρέπει να μας εξηγήσει και αιτιολογήσει τους λόγους της απόφασης αυτής. Οι βιοτεχνίες δεν θα σπείθουν για δύο ή τρία χρόνια, αλλά θα υπάρχουν εκεί εφ' όρου ζωής. Και αν κάνουν τη ζωή των κατοίκων της περιοχής μας ανυπόφορη από την μόλυνση του περιβάλλοντος, την όχληση και όποιες άλλες δυσάρεστες συνέπειες, αυτοί που θα αποφασίσουν, είτε οι τοπικοί είτε οι νομαρχιακοί άρχοντες, ας αναλάβουν τις ευθύνες τους.

Στη μνήμη του Θεοδωρή Πασπαλιάρη

Έφυγε ακόμη ένας της παράδεισης 10ετίας του 40

Στις 19 Νοέμβρη του 1998 κόπηκε το νήμα της ζωής ενός ΑΝΘΡΩΠΟΥ, του Θεόδωρου Πασπαλιάρη. Ο Θεόδωρος γεννήθηκε στις Σελλάδες το 1918. Πίος πολυμήπους οικογένειας καθώς ήταν μηκέτη γρήγορα στη ζωή. Εργάστηκε σε ήατομεια και έργα οδοποιίας και σε διάφορα άλλα τεχνικά έργα. Επίσης ασχολήθηκε και με τις αγροτικές εργασίες.

Το 1942 παντρεύτηκε την Σταθούλα, κόρη του Λάμπρου Παπαθανασίου, με την οποία απέκτησε ένα κορίτσι. Όμως λίγες μέρες μετά τη χαρά από τη γέννηση της κόρης του ήρθε η στεναχώρια. Η Σταθούλα πέθανε. Στη μνήμη της έδωσε το

ονόμα της στο κορίτσι που γεννήθηκε. Ο Θεόδωρος ξαναπαντρεύτηκε το 1948 τη Χαρίκλεια, κόρη του Κώστα Παπαθανασίου, με την οποία απέκτησε δύο παιδιά, την Κωνσταντίνα και τον Βαγγέλη.

Στα δύσκολα χρόνια μετά την κατοχή, με την εργατικότητα του και τη συνεργασία στο κομμάτι του οπιτιού με τη Χαρίκλεια, κατάφεραν να μεγαλώσουν τα τρία παιδιά τους, να τα σπουδάσουν και να τα παντρεύσουν. Κατάφερε να δει τα εγγόνια του να μεγαλώνουν και να γεμίζει με τη χαρά του παππού. Η ζωή του ήταν υποδειγματική. Τίμιος οικογενειάρχης, ασχολήθηκε με την καλή ανατροφή των

παιδιών του. Οι σχέσεις του με τον κόσμο, γείτονες, φίλους, συγγενείς, συγκατοίκους, ήταν άριστες. Μόνο καλή λόγια μπορείς να πεις γι' αυτόν τον άνθρωπο.

Το χωριό, οι συγγενείς του, οι φίλοι του, τον συνόδεψαν στην τελευταία του κατοικία. Παρ' όλη τη ραγδαία βροχή που έπεσε την ώρα της κηδείας, ο κόσμος ήταν πάρα πολύς, πράγμα που φανεώνει ότι ο Θεόδωρος ήταν πολύ καλός. Εκείνη την ημέρα, με τον τρόπο του ο καθένας, έδειξε την αγάπη του σ' αυτόν τον άνθρωπο.

Ελαφρύ το χόμα που σε σκεπάζει θό-δωρε.

Ο μπατζανάκης σου

Σωτήρης Σπ. Μπάρμπας Συντ.εργ/γόςΔΕ

Ουδέν καλόν αμιγές κακού

Μνημοσύνη νεκρών

Του Η.Ι. ΚΑΤΣΙΜΠΟΚΗ

* (Συνέχεια από το προηγούμενο)

Καθαμπόκης Χρήστος του Λάμπρου

-Καλημέρα κουμπάρε, έλα να σταυρώσουμε καμιά κουβέντα. (Πρόσκληση του Χρ. Παπαπάνου του Γεωργίου στο ραφείο του στο χώρο της πλάτης). Καλημέριζε κι ανέβαινε στο ραφείο κι άρχιζε η κρητική στην επικαιρότητα. Έδωσε κανείς ένα μεσοκοπο άνθρωπο που έφουζε από υγεία μ' ένα πλάσι χαμόγελο και την ανδροπία του. Ένας "αργάματος" στοχαστής, μια αστεύειμη πηγή λογικών ωφέ-ψων και απορρηγμάτων, χωρίς ποτέ ν' ανακατευτεί με βιβλία. "Εμείς ζούμε για να ζούμε οι άλλοι", έλεγε με ακατάληκτη επιχειρηματολογία. Ταυτό-σμες απόψεις με τους σοφούς της της Αρχαιότητας, που ακόμη ζώνταν επί "οι δούλοι είναι ζωντανά εργαλεία".

Στις μέρες μας αυτό είναι μια πραγματικότητα τραγική που υποβαθμίζει την ανθρωπινή ύπαρξη. Παρατηρώντας και μελετώντας σε βάθος τη ζωή των ανθρώπων κατέληξε σ' αυτά τα ορθά συμπεράσμα-τα. Σε όλους τους ίσως με-μέρα κοινωνικούς σχηματισμούς ο άνθρωπος υπέστη τον χωρίς έλεος εξευτελισμό και την στυγνή εκμετάλλευση από τον συνάνθρωπό του, κάποιο οικονομικής κυρίως εξουσίας, αφού χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο για ν' αυξηθεί ο πλούτος του αφεντικού του. Χρησιμοποιήθηκε ως μέ-σον, ενώ θα έπρεπε να είναι ο σκοπός και μάλιστα ο τελικός μιας ευνομούμενης κοινο-νίας. Ο άνθρωπος διανύει ακό-μα την προϊστορική περίοδο που χαρακτηρίζεται από αρι-βισμό, ιδιοτέλεια, αμοραλισ-μό, ήθικ πάρωση και γενικά ασυνείδηση.

Ίσως να είναι μακριά ακόμη η ιστορική πε-ρίοδος της αυτοσυνείδησης και αυτογνωσίας. Η ζωή των συγχωριανών μας πράγματι δεν είχε κανένα άλλο νόημα παρά μόνο να εργάζονται αυ-τοί για ν' αποβιβάσουν αβύ-θοι των ιδρώτων τους.

Μια μέρα με το γνωστό χα-μόγελο αλλά και με πολύ χιούμορ μας αφηγήθηκε το α-κόλουθο περιστατικό, που δημιουργήθηκε ανάμεσα στον ίδιο και σ' ένα γραβάτορε-μένο μικροαστό, αντιπροσώ-πο της βιομηχανίας Παπαστρά-του, κατά την πώληση - παρα-λαβή του κανιού:

Κατά την παράδοση του προϊόντος προέκυψε μια δια-φορά τριών οκάδων μεταξύ των δύο ζυγιωμάτων. Εγώ πα-ρέδωσα την ντάνα (τέγκι) του κανιού για οσάντα οκάδες και ο έμπορος την παρέλαβε για τριάντα εφτά. Στην έντο-νη διαμαρτυρία μου πώς συμ-βαίνει αυτό, ο έμπορος με σο-βαροφάνεια και υπεροψία μου είπε ότι, όδικα διαμαρ-τύρομαι διότι ο Παπαστράτος

είναι υπεράνω πάσης υπο-ψίας καθ' ότι αυτός είναι εκεί-νος που προικοδοτεί και πα-ντρεύει αψιλοκερδώς άπορες κορασίδες. Τότε του απάντη-σα ότι κάνει ένα μεγάλο λάθος, διότι στην ουσία αυτός που προικοδοτεί και παντρεύει αυ-τά τα άπορα κορίτσια είμαι εγώ και όχι το αφεντικό σου. Του εξήγησα αναλυτικά τις αλη-μείες που μεθοδεύανε οι έμπο-ροι συνεργούσης και συμπρά-τουςας της Πολιτείας στο να κατατάσσουν τα κανιά σε διά-φορες ποιοτικά κατηγορίες με αυθαίρετες διακρίσεις εις βά-ρος μας. Η κάθε κατηγορία είχε και την ανάλογη τιμή, υπήρχε και μια ποσότητα κανιού που την βγάζανε ακατάλληλη, με αποτέλεσμα μέρος αυτής να καίγεται και η υπόλοιπη να δι-δεται στον έμπορο... Στην ερώ-τησή μου, με ποιο δικαίωμα κομπούτι αυτό το "άχρηστο" προϊόν μου, έμεινε άφωνος και άναυδος, όπως αυτό προέβλε-πε ο "νόμος".

Αυτός ήταν ο Χρ. Καθαμπό-κης, ένας άνθρωπος με θαυμά-σια κρίση, βαθυστοχαστος και ερευνητικός. Ήσυχος, πρσος, καθισμένος, ειρηνικός.

Μπαγεώρος Θεοφίλος του Ευστ.

-Φίλε καλημέρα, τί κάνεις; πώς είσαι;

-Θεοφίλε, πολύ καλά, αφού σκέφθηκα να ξαναζωτανέψω τη ζωή μιας δεκαετίας του σα-ράντα, τότε που γευθήκαμε μαζί τους κατατρεγμούς, τις πι-κρίες και τις στενοχώριες των δύσκολων εκείνων ημερών, χρόνια μαύρα, άραχλα και σκο-τεινά. Συνενφιασμένη όχι μόνο η Κυριακή αλλά και κάθε άλλη ημέρα της εβδομάδας. Το ίδιο και οι καρδιές μας. Σ' αυτό το κλίμα εμείς παλεύαμε με τα βιβλία. Πρέπει να θυμάσαι που θανατιζόμυνα κάθε φορά δύο τόνους -ένα για τον καθένα μας εναλλάξ- της Μεγάλης Έγκυ-κλοιπαιδείας Πυρσού από τον θύμιο Σαπρίκη και διαβάσαμε κοινά ήθηματα. Μελετούσαμε, ανταλλάσσαμε σκέψεις συζη-τώντας πάνω σε κοινά θέματα, καθιερνούσαμε την κριτική μας ικανότητα εκφέροντας τη γνώμη μας, πήθαμε όνειρα, τρέφαμε ελπίδες και σκεδιά-ζαμε το μέλλον μας.

Αυτό με δεικνί και κρι-τική σκέψη, με γονιμότητα ή-θηση, υπομονή και επιμονή. Στις συζητήσεις μας πολλές φορές συμμετείχε και ο αγα-πητός, μηλίχιος και μελιρω-τός δασκάκος Ευάγγ. Καθα-μπόκης του Ευθ., αφοσιωμέ-νος εκπαιδευτικός και αείθε-λος παιδαγωγός. Απολαμβάν-αμε τις αφηγηματικές του ι-κανότητες που αποπνέανε χάρη και δροσιά, ήτανε όλο μαγεία. Η μόνη μας διαμαρτυ-ρία, να μιλήσουμε κι εμείς. Εισακουσθήκαμε τελικά.

(* Η συνέχεια στο επόμενο)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

Η Ντίνα Χρ. Παπαθανασίου συζ. Σταύρου Πιστολά, γέννη-σε κορίτσι.

Τα "Σ.Ν." εύχονται να τους ζήσει.

Βαπτίσεις

Ο Βαγγέλης και η Χριστίνα Παπαπάνου βάπτισαν το κορί-τσι τους με το όνομα Χριστίνα.

Τα "Σ.Ν." εύχονται να ναι καλότυχο.

Θάνατοι

-Πέθανε και κηδεύτηκε στην Άρτα ο Στεργίου Φίλιπ-πας, 67 χρόνων.

-Πέθανε και κηδεύτηκε στο χωριό η Γιώτη Ευθ. Κατερίνη, 80 χρόνων.

Τα "Σ.Ν." εκφράζουν τα συλλυπητήριά τους.

Ευχαριστήριο

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους μας συμπαροστάθηκαν με οποιοδήποτε τρόπο στο πένθος μας για την απώλεια του πο-λυγαπημένου μας συζύγου, πατέρα και παππού

Θεόδωρου Πασπαλιάρη.
Η σύζυγός του, τα παιδιά του και τα εγγόνια του.

Ασκούμενος δικηγόρος

Μετά την απόκτηση του πτυχίου της Νομικής Σχολής εργάστηκε ως ασκούμενος δικηγόρος ο Βασίλης Δ. Οικο-νομίδης, γιος της Κικής Σα-πρίκη.

Ο χορός του "Πυρσού"

Τον αποκριάτικο χορό του πραγματοποιήσε ο Πο-λιτιστικός Σύλλογος του χω-ριού μας την Κυριακή 21 Φε-βρουαρίου στο κέντρο του Γιώργου Καλαμπόκη. Η προ-σέλευση των χωριανών μας ήταν μεγάλη και το κέφι και ο χορός κράτησαν μέχρι τις μικρές ώρες.

«Σελλαδίτικα Νέα»

Δίμηνη έκδοση
«Αδελφότητας
Σελλαδιτών Άρτας»

★
99ο Φύλλο
Ιανουάριος -
Φεβρουάριος 1999

★
Εκδότης, υπεύθυνος
σύμφωνα με το Νόμο:
Γιάννης Χαβέλας
Καβαβά 62 157 73
Ζωγράφου ☎ 7755.427

★

Ετήσια συνδρομή
Εσωτερικού δρχ. 200
Εξωτερικού δρχ. 500

★

Ύλη και συνδρομές
μπορείτε
να στέλντε στη δ/ση:
ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΒΕΛΑΣ
Καβαβά 62
Ζωγράφου 157 73

ΤΟ ΚΑΤΩΪ

"Μείνανε οι έρμου λιγοστοί..."
Δημοτικό

Γ' μέρος
Το δώδεκα εύδεξ και σε σεί-στηκεν ο κόσμος απ' το βο-βερό αστραποβρόντι, που βόσταξε δέκα χρόνια. Απ' τα Γιάννενα στην Μικρασία. Για λογαριάστε. Λαμπάδιασαν γης και πέλαγα. Απ' το κατώϊ

Πρώτα μᾶς κράτησαν
και κοντά μᾶς ἀπώσαν
σέ βαθύ στεφάνι...
ἀπό ἄλλο νᾶ μᾶς χάσουν

Ξεχύθηκε το πυρ. Στρώθηκαν οι Πουρπαίοι και σβήσανε την απόρρομνη, τρομερή φωτιά, καθώς φοβήρηξε κυ-ρίαρχα τη Μεσόγειο. Φοβέ-ρηξε γιατ' ήταν πημφο ο Ελ-ληνισμός. Κρυφός και φνε-ρόσις Εθρήνησε το κατώϊ...
Δύστυχε πάππο! σε περδι-κλίνουν τα ζαγάρια και δεν σ' αφήνουν στο σκουρόμο σου. Σούπανε, από πάνω, πως νι-κηθήκαμε το Εικοσιδύο. Δε νι-κηθήκαμε το Εικοσιδύο. Όχι! Την ώρα του θριάμβου, μας κράτησαν οι Πουρπαίοι. Κο-ντά μας άμωξαν σε βαθύτατο στεφάνι. Η άτημ η έκτρα τους κορυφώθηκε στην ελληνικο-τατη Σμύρνη. Δεν θάβρουν ταίπα να σκεπαστούν τις μιο-μπές τους, ξεπέρσαν το ρη-μαίο του διακόσια τέσσερα. Η στήμωση έπρεσε πρώτα στα κε-φάλια αυτών, αυτών και των Ρούσων. Το πυρξανθο γενός, που θρέφονταν με κράνια κι ωμό κριάς, ως χίλια χρόνια πριν. Και ρούφαγαν απ' τη φραγγούλια, μονομιά, αψύ κρασί σα σπύρο. Θοήσαν και τα ντόπια κιαρατοζάγα. Οι Φραγγοψεβαντίνοι!... Έπι-ξαν το κατώϊ στο αίμα και στο δάκρυ. Το κατώϊ που βάσταξε χρόνια και ζαμάνια, Αντρείοι κι η Ν-ντρεισούνη.

Φίλε, κανένας ήαός δεν έ-χει τέτοιο πλούτος. Όπως α-ρχίζει και γνέθει το μαλίλι και στρώνεται στον αργαλειό η Κυρά, η Κλωθώ πρώτα, και τώρα η Κυρά η Πανσία, με τη ρόκκα της... Ποιήσι ήένε σε εκατό χρόνια, ή σε διακόσια ή πλείοτερα! Όλο νυκτέρια αζαπόσταται! Και φυτρώνει η παράδοσις μας, τα μοιροήδια μας, τα τραγούδια, οι θρύλοι μας. Το αίμα της καρδιάς μας, το δάκρυ της ψυχής μας! Ξα-στερώνει κάθε φορά και ήλιο, σε βοριά κι ανατολή για να φανούν οι Αντρείοι κι η Α-ντρεισούνη.

Φίλε, κανένας ήαός δεν έ-χει τέτοιο πλούτος. Όπως α-ρχίζει και γνέθει το μαλίλι και στρώνεται στον αργαλειό η Κυρά, η Κλωθώ πρώτα, και τώρα η Κυρά η Πανσία, με τη ρόκκα της... Ποιήσι ήένε σε εκατό χρόνια, ή σε διακόσια ή πλείοτερα! Όλο νυκτέρια αζαπόσταται! Και φυτρώνει η παράδοσις μας, τα μοιροήδια μας, τα τραγούδια, οι θρύλοι μας. Το αίμα της καρδιάς μας, το δάκρυ της ψυχής μας! Ξα-στερώνει κάθε φορά και ήλιο, σε βοριά κι ανατολή για να φανούν οι Αντρείοι κι η Α-ντρεισούνη.

(Ως εδώ το τρίτο μέρος)

Ηλίας Ιω. Καρανίκας

Οι Αδελφότητες

* (Συνέχεια από τη σελ. 1)
εκείνοι οι αυτοσυστρατευ-μένοι απόστολοι, που απο-θούν τα μέλη των εκάστοτε διοικ. συμβουλίων. Προσπα-θούν με διάφορες πολιτιστι-κές εκδηλώσεις, με τα έντυ-πα που εκδίδουν, να δια-τηρήσουν τις παϊκές μας πα-ράδοσεις, ατόφιο τον γνήσιο παραδοσιακό μας πολιτισμό, **που τόσο κυνικά κειμάζε-ται**. Αυτό το αληθινό αντι-στούλι μας.

ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ και αναγνωρί-ζουν και οι κάτοικοι της δια-σποράς, του κάθε ελληνικού χωριού, την πραγματική συμ-βολή, το αγνό συναίσθηματι-κό ΠΑΡΝΟ των Αδελ-φότητων, γι' αυτό τις υπο-στηρίζουν και τις στηρίζουν ηθικά και υλικά. **Τις νιώθουν δικά τους δημιουργήματα, δικά τους "παιδιά", σαν τον αήλο τους εαυτό**. Μόνον η

Ήπειρος στην Αττική αρθμεί τετρακόσιες Αδελφότητες και Συλλόγους, που εκδίδουν ογδόνα έντυπα. Η Κρήτη στην Αττική έχει -λείτουρ-

γούν- τετρακόσιους Συλλό-γους και Αδελφότητες, που εκδίδουν καμιά σαρανταρία έντυπα.

ΟΜΩΣ, όσο πολυτίμες εί-ναι, άλλο τόσο είναι και ευαι-σθητές! Δεν υπάρχει, δεν εκ-δηλώνεται προθυμία αυτο-συστράτευσης από πολλούς, που να μπορούν και να θέ-λουν, που να θέλουν και να μπορούν να πηλασιώσουν τα Δ.Σ. των Αδελφότητων. Εκ-κλήσεις για αυτοσυστράτευ-ση αξίων και ικανών, με θέ-ληση και μεράκι, έγιναν και γίνονται τακτικά, τακτικώτα-τα, από ΟΛΕΣ, ναι ΟΛΕΣ τις Αδελφότητες.

Είναι ακόμα ευαίσθητες, γιατί η αρθρογραφική συμμε-τοχή είναι στο μεγάλο ποσο-στό **πανελλοδικά**, φτωχή, αν και μπορούν αρκετοί, πολλοί, να δίνουν το δικό τους πλούσιο αρθρογραφικό πα-ράν. Γνωστό βέβαια ότι όπου υπάρχει δράση, υπάρχει και κάποια αντίδραση, εμφανής και αφανής, ευτυχώς ασήμα-ντη. Η αντίδραση είναι σχετι-κά ανάλογη με τη συμπερι-φορά της Αδελφότητας γενι-κά.

Μ' αυτά τα δεδομένα, θε-τικά αλλά και καθόλου κοιλα-κευτικά και ενθαρρυντικά, οι Αδελφότητες ούτε πρέπει αλλά και δεν έχουν κανένα αποηύτως περιθώριο να "πα-τάνε σε ξένα οικόπεδα". Δι-λαδή να ασχολούνται, έστω περιστασιακά και περιπτω-σιακά, με άλλες Αδελφότη-

Η κοπή πίτας της Αδελφότητας

* (Συνέχεια από τη σελ. 1)
τί κι εκείνη έμεινε και μένει συνεπής στις άγραφες και γραπτές αρχές της. Στις αρχές της κάθε Αδελφότητας που σέβεται και τον εαυτό της και τα μέλη της και τους αναγνωστές του τυχόν εκδόδι-μενου εντύπου της. Γι' αυτό έγινε και κατάξιωθηκε ο κριός σύνδεσης όλων των Σελλαδιτών, γι' αυτό καταξιώθηκε ο άτυπος μεν, ο ουσιαστικός δε πρεσβευτής του χωριού μας, των Σελλαδιτών. ΑΝ, αγαπητοί μου, η Αδελφότητα, η κάθε Αδελφότητα, αυτής της αποστολής και υφής ήταν -μέχρι την 31. 12. 98, μέχρι το τέλος της προηγούμενης χρονιάς- απάρατη, με το έμπια του 1999 -της νέας τούτης χρονιάς, με την αναγκαστική συγχώνευση 5.180 κοινοτήτων συλλήβδην, των οποίων τους αφαιρέσαν κλειδιά και κλειδαριά και κατέστρεψαν με τη βία την ταυτότητα τους συλ-λήβδην- είναι τελείως αναγκαία, γιατί το θέμα αυτό έχει πολλές πραγματικές ιδιαιτερότητες, λειτουργικές και όχι μόνον. Οι Αδελ-φότητες σε συνεργασία με τους τοπικούς πολιτιστικούς συλλόγους, είναι η συνέχεια και η συνέχισή τους κοινοτήτων που καταργήθηκαν τυπικά, όχι όμως και ουσιαστικά. Κατήρτησαν τις κοινότητες, δεν καταργούνται όμως τα χωριά.

Με την ευχή, την ελπίδα και την προσμονή, κόβω την πρωτο-χρονιάτικη πίτα της Αδελφότητας, εις υμείων και προκοπή όλων μας και όλων των Σελλαδιτών, όπου κι αν μένουν". Την 3η πίτα έκομε ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Ιω. Χαβέλας. Την εκδήλωση της τίμησαν με την παρουσία τους φίλοι μας Ηπειρώτες και μη, τους οποίους ευχαριστούμε και μέσα από τις στήλες της εφημερίδας μας και θα θέλαμε ν' αναφερθούμε ενδεικτικά στις παρουσίες: του Μιχάλη Σακά, εκδόστη του περιοδικού "Αρτήνη Ευθύνη", του Λεωτέρη Τζιόκα, συγγραφέα - λογοτέχνη, του Κώστα Μπατζή εκ μέρους της Αδελφότητας Πλατανούσας Ιωαννίνων, της Ειρήνης Τόδουλου κ.ά. Πρόεδρου του Συλλόγου Αρτηνών "Το γεφυριό της Άρτας" κ.ά.

Τα τυχερά νομίσματα που σαν δώρο είχαν μια τσάντα με ρούχα, προσφορά του χωριανού μας Κωστή Κανελλά, έπτεσαν: στον Κώστα Καρανίκα, στην κόρη του Φώτη Καλαμπόκη και στη Γεωργία Γιάννη Σαπρίκη.

Ηταν κι αυτή μια πετυχημένη εκδήλωση της Αδελφότητας, όπου η παρουσία όλων σχεδόν των Σελλαδιτών που διαμένουν στην Αττική, έδωσε ένα μήνυμα σε πολλούς αποδέκτες.

Εστία μόνυσης

Η ιδιοκτησία του εργοστασίου "ΑΙΝΟΣ", που λειτουργεί στην περιοχή του χωριού μας, αγοράσε έκταση δίπλα στο εργοστάσιο και άρχισε να εναποθέτει τις φλούδες από την επεξεργασία χυμοποίησης του πορτοκαλιού.

Η εναπόθεση γίνεται χωρίς να λαμβάνεται κανένα μέτρο περιβαλ-λοντικής προστασίας, σε τί ενέρ-γειες έχει προβεί για τη νέα εστία μόνυσης της περιοχής μας;

τες **σχολιογραφικά δυσμε-νός δημοσίως**. Αν δεν μπο-ρούν, αν δεν ξέρουν, αν δεν έχουν, αν δεν θέλουν να πουν, να γράψουν έναν καλό λόγο -που τόσο έχουν ανά-γκη οι Αδελφότητες- οπω-σδήποτε όμως, **να μην σχο-λιογραφούν αρνητικά, υ-ποτιμητικά. Είναι από τις αρχές των Αδελφότητων!**

Υπάρχει η καλόπιστη προ-φορική επικοινωνία, η τηλε-φωνική επικοινωνιακή άπο-ψη, το φιλικό προσωπικό γράμμα, που με ευπρέπεια

ΣΤΕΛΙΟΣ ΤΡΙΑΝΤΗΣ

Ο καταξιωμένος καλλιτέχνης, ο σεμνός Ηπειρώτης, ο άνθρωπος όλο ανθρωπιά

Έφυγε από κοντά μας την Παρασκευή 6 Μαρτίου, ένας φίλος της Άρτας, ένας φίλος της Αδελφότητας, φίλος και του χωριού μας, ο γνήπιος Στέλιος Τριάντης. Σε πρότασή

του, τιμήθηκε δε με δύο εύφημες μνείες. Ήταν μέλος του Συνδέσμου Γάλλων καλλιτεχνών. Αρκετά είναι τα αγάπηματα που φιλοτέχνησε και κοσμούν την Ελλάδα, όπως ενδεικτικά:

-Τον ορεικάθικνο έφιππο ανδριάντα του Πύρρου και

**Του ΓΙΑΝΝΗ ΧΑΒΕΛΑ
Προέδρου Αδελφότητας**

τον ορεικάθικνο ανδριάντα του Μάξιμου Γραικού στην Άρτα.

-Το πρώτο στο Δίστομο, στη μνήμη των 218 σφαγιασθέντων από τον κατακτητή, στις 10 Ιουνίου 1944.

-Σε υπερφυσικό μέγεθος χάλικνο ανδριάντα του Ν. Πλαστήρα στην Καρδίτσα.

-Αρκετές προτομές πρώων του 1821 σε ολόκληρη την Ελλάδα, όπως μαρμαρίνες υπερφυσικές προτομές στο Πεδίο του Άρεως στην Αθήνα.

-Χάλικνοι ανδριάντες του Κανάρη στα Τρίκαλα Θεσσαλίας και στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων στο Ναύσταθμο.

-Εκτίθενται έργα του στην Εθνική Πινακοθήκη, στο Προεδρικό Μέγαρο και στην Αρχαιολογική Εταιρεία.

Πρόσφατα του ανατέθηκε η συντήρηση των αγαλμάτων μπροστά από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, των οποίων κάποιοι βέβηλοι είχαν προκαλέσει ζημιές.

Το 1990 του πήρε συνέντευξη ο Γ.Ε. Τζουβάρας για λογαριασμό της εφημερίδας μας, που δημοσιεύθηκε στο φ. 49 Νοέμβρ.-Δεκ. 1991.

Ο Στέλιος Τριάντης πρόσφερε στην Τέχνη, στον Πολιτισμό. Ένα έργο που τιμά και θα τιμά και τον ίδιο και την Ελλάδα και όλους μας.

Αποκριάτικα βραβεία

Το πρώτο και δεύτερο βραβείο, τα οποία συνοδεύονταν από χρηματικό ποσό, απέσπασε ο Πολιτιστικός Σύλλογος του χωριού μας στο Καρναβάλι που διοργάνωσαν την Κυριακή των Αποκριών ο Δήμος Κομποτίου με τον Πολιτιστικό Σύλλογο Κομποτίου. Το πρώτο βραβείο απέσπασε το θέμα "Σάκης Ρουβάς - Ελένη Λουκά" και το δεύτερο το θέμα "Βιάγκρα".

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος συμμετείχε με επτά διαφορετικά θέματα όπως: βασίλισσα των Σελλάδων, Ντίβες, Ρουβάς - Λουκά, Αγγίγμα ψυχής, Βιάγκρα, Ζευγάρι παλιάς εποχής, Μοντέρνα ζευγάρια.

Πα' όλο που πέρσι συζητήθηκε όπως τα άρματα του Καρναβαλιού να περνούν από τον κεντρικό δρόμο του χωριού μας, για να έχουν την δυνατότητα και οι χωριανοί μας να τα παρακολουθήσουν, κάτι τέτοιο δεν έγινε. Ας ελπίσουμε ότι θα γίνει στο επόμενο Καρναβάλι.

ΕΚΔΡΟΜΗ "ΠΥΡΣΟΥ"

Ομάδα εκδρομικών στο χιονισμένο Μέτσοβο. Από την εκδρομή του Πολιτιστικού Συλλόγου "Ο ΠΥΡΣΟΣ" την Κυριακή 28 Φεβρουαρίου

Ανάγκες της ελιάς σε θρεπτικά στοιχεία

ΓΙΑ ΤΗΝ πληρέστερη ενημέρωση των αναγνωστών μας και χωριανών παραγωγών ελιάς, θα δημοσιεύσουμε σε δύο συνέχειες τα θρεπτικά στοιχεία για την ελιά και τον τρόπο λίπανσης αυτών. Στη συνέχεια θα δημοσιεύσουμε και άλλα κείμενα που θα αφορούν την καλλιέργεια της ελιάς, για να αποκτήσουμε όλες τις γνώσεις που είναι απαραίτητες να έχει ο καθένας μας, αφού το κύριο προϊόν της περιοχής μας είναι η ελιά.

Άζωτο

Χρειάζεται σε μεγάλες ποσότητες σε όλη τη διάρκεια του χρόνου, προκειμένου το δέντρο να αναπτύξει καλή βλάστηση και καρποφορία. Οι ελιές που ποτίζονται και έχουν στη διάθεσή τους αρκετό άζωτο αποκοτούν πλούσια βλάστηση, δένουν πολλούς καρπούς και δίνουν καλή παραγωγή. Υπολογίζεται ότι κάθε χρόνο από ένα στρέμμα με ελιές αφαιρούνται από το έδαφος 1.500-3.500 γρ. αζώτου.

Το κρίσιμο στάδιο για το άζωτο θεωρείται η περίοδος ανθοφορίας - καρπόδεσης, κατά την οποία η ελιά απορροφά το μισό άζωτο, ενώ το υπόλοιπο μισό απορροφάται κατά τη διάρκεια της βλάστησης και ανάπτυξης του καρπού. Συγκεκριμένα η ελιά έχει μεγάλη ανάγκη αζώτου κατά τη διάρκεια της διαφοροποίησης των ματιών (Φεβρουάριος - Μάρτιος), την περίοδο της καρποφορίας και καρπόδεσης (Απρίλιος - Ιούνιος) και την εποχή που γίνεται η σκλήρυνση του κουκουτσιού (Ιούλιος - Αύγουστος). Αν το δέντρο δεν έχει το απαιτούμενο άζωτο κατά τη διάρκεια της άνοιξης, σχηματίζονται πολλά άγωνα άνθη και παρατηρείται έντονη καρπόπτωση. Αντίθετα, οι ανάγκες σε άζωτο κατά την περίοδο της διαφοροποίησης των οφθαλμών συνήθως καλύπτονται από τις φθινοπωρινές λίπανσεις που έχουν γίνει.

Αζωτούχος λίπανση

Στους παραδοσιακούς, μη αρδευόμενους ελαιώνες, συνιστάται να χορηγείται 0,5-1 kg N/δέντρο, ανάλογα με την παραγωγή που δίνει η φυτεία. Το λίπασμα συνιστάται να δίνεται σε μορφή αμμωνίας ή ουρίας, σε 1 ή 2 δόσεις το φθινόπωρο και το χειμώνα. Αξίζει να σημειωθεί ότι δεν έχει παρατηρηθεί ανταπόκριση της καλλιέργειας στην αζωτούχο λίπανση σε μη αρδευόμενους ελαιώνες και σε περιόδους ξηρασίας. Στις περιπτώσεις αυτές τα δέντρα αντιδρούν στην αζωτούχο λίπανση μόνον όταν η ετήσια βροχόπτωση ξεπερνά τα 500 mm νερού. Γι' αυτό στις περιοχές αυτές ενδείκνυται να γίνεται ψεκασμός των δέντρων με ουρία, μια τεχνική που δίνει εξίσου καλά αποτελέσματα και σε αρδευόμενους ελαιώνες.

Σε ελαιώνες που ποτίζονται με σταγόνα, καλά αποτελέσματα έχει δώσει η λίπανση με άζωτο κάθε μήνα για την περίοδο από Φεβρουάριο μέχρι Αύγουστο, μοιράζοντας την απαιτούμενη ποσότητα αζώτου σε δόσεις: 2% το Φεβρουάριο, 5% το Μάρτιο, 10% τον Απρίλιο, 25% το Μάιο, 35% τον Ιούνιο, 15% τον Ιούλιο και 8% τον Αύγουστο.

Όταν το άζωτο δίνεται με τη μορφή ουρίας, απορροφάται και μεταβολίζεται πολύ γρήγορα από τα φυτά, με αποτέλεσμα να μεταφέρεται έγκαιρα στα σημεία που χρειάζεται (φύλλα, ταξιανθίες, αναπτυσσόμενοι καρποί). Η διαφυλλική αζωτούχος λίπανση με ουρία έχει θετική επίδραση στο ύψος της παραγωγής και επιπλέον μειώνει το ποσοστό των καρπών που πέφτουν μετά την καρπόδεση. Προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος εγκαυμάτων στα φύλλα, συνιστάται η ουρία να εφαρμόζεται σε συγκέντρωση 4-6%. Πολύ

καλά αποτελέσματα έχει δώσει η χορήγηση ουρίας διαφυλλικά δύο φορές το χρόνο και σε ποσότητα 500 g/δέντρο. Αντίθετα, όταν η ουρία προστίθεται στο έδαφος, δεν αξιοποιείται εξίσου καλά.

Κάλιο

Απαιτείται σε μεγάλες ποσότητες, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια ανάπτυξης του καρπού και είναι εξίσου σημαντικό με το άζωτο για την επίτευξη καλής παραγωγής. Όμως το στοιχείο αυτό βοηθά και γενικότερα το φυτό, προσφέροντάς του αντοχή στο ψύχος, στην ξηρασία και στις μυκητολογικές αρρώστιες.

Η ελιά έχει πολύ μεγάλες απαιτήσεις σε κάλιο, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της ωρίμανσης, που το 60% του καλίου ή και περισσότερο συγκεντρώνεται στον καρπό. Το γεγονός αυτό εξηγεί γιατί είναι τόσο δύσκολο να διατηρηθεί το στοιχείο αυτό στα επιθυμητά επίπεδα στο φυτό, ιδιαίτερα αν λάβουμε υπόψη μας ότι:

-Το πιο πολύ κάλιο βρίσκεται στο έδαφος σε αδρανή μορφή και μόνο ένα μέρος του που είναι ενεργό μετατρέπεται σε αφομοιώσιμη μορφή, η οποία μπορεί να απορροφηθεί από τα φυτά.

-Το πρόβλημα αυτό γίνεται εντονότερο ορισμένες εποχές, όπως αρχές φθινοπώρου που υπάρχει λίγη εδαφική υγρασία ή το χειμώνα που επικρατούν χαμηλές θερμοκρασίες στο έδαφος και επιβραδύνεται η απορρόφηση νερού και θρεπτικών στοιχείων.

Ενδεικτική των υψηλών απαιτήσεων της ελιάς σε κάλιο είναι και η συχνότητα με την οποία εμφανίζονται τροφονικές καλλίους στους ελληνικούς ελαιώνες. Επειδή το στοιχείο αυτό μετακινείται εύκολα μέσα στο φυτό, τα συμπτώματα της τροφονικής καλλίους εκδηλώνονται το φθινόπωρο ή χειμώνα, πρώτα στα πιο παλιά φύλλα, με μεταχρωματισμό της κορυφής του ελάσματος, σε απόχρωση ορεικάθικου, που προοδευτικά επεκτείνεται μέχρι τη βάση του φύλλου. Όταν η έλλειψη του στοιχείου παρατηρείται, οι περιοχές με το μεταχρωματισμό αυξομειώνονται και νεκρώνονται, τα συμπτώματα επεκτείνονται στα νεότερα φύλλα και τελικά παρατηρείται στο δέντρο έντονη φυλλόπτωση, ξήρανση των μικρών κλαδιών και τελικά μείωση της παραγωγής του δέντρου.

Κάθε στρέμμα με ελιές υπολογίζεται ότι απορροφά το χρόνο 2.500 γρ. καλίου, γι' αυτό είναι αναγκαίο να γίνεται κάθε χρόνο καλιούχος λίπανση, σε ποσότητες που καθορίζονται από τις ποσότητες αζωτούχων λίπασμάτων που δίνονται.

Καλιούχος λίπανση

Η ανταπόκριση στην καλιούχο λίπανση εξαρτάται από το ποσό του διαθέσιμου καλίου που υπάρχει στο έδαφος. Επειδή συχνά δε γίνεται λίπανση

με κάλιο, με συνέπεια την εξάντληση των εδαφών, τα τελευταία χρόνια συνιστάται να γίνεται συνδυασμένη λίπανση με τα τρία βασικά στοιχεία (άζωτο - φώσφορο - κάλιο), χρησιμοποιώντας το κάλιο και το άζωτο στην ίδια αναλογία (δόση συντήρησης) και αυξάνοντας κατά περιόδους την ποσότητα του καλίου, ιδιαίτερα μετά από χρονιές μεγάλης καρποφορίας.

Σε σύγχρονους ελαιώνες που ποτίζονται με σταγόνα, θα μπορούσε να προστεθεί μέσω του συστήματος άρδευσης το 15% του καλίου κατά τη διάρκεια της άνοιξης, το 35% του καλίου το καλοκαίρι και το 50% το φθινόπωρο, κατά τη διάρκεια της περιόδου ωρίμανσης των καρπών. Καλιούχα λίπασματα που μπορούν να χορηγηθούν μέσω του συστήματος ποτίσματος ή και για διαφυλλικούς ψεκασμούς, είναι το νιτρικό κάλιο (με 13% άζωτο και 46% κάλιο) και το θειικό κάλιο (με 48-50% κάλιο και 17% θείο). Το θειικό κάλιο συνιστάται για εδάφη με πρόβλημα αλκαλότητας, αλλά όχι κατά τη χειμερινή περίοδο, γιατί διαλύεται δύσκολα σε θερμοκρασία μικρότερη από 20 β. C.

Ένα άλλο καλιούχο λίπασμα, κατάλληλο για εφαρμογή στο έδαφος είναι το θειικό καλιομαγνήσιο, με 30% κάλιο, 10% μαγνήσιο και 20% θείο. Το λίπασμα αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο έδαφος αντί του θειικού καλίου σε περιπτώσεις έλλειψης μαγνησίου, σε δόση 3-5 κιλά/δέντρο.

Συνήθως στον ελαιώνα προστίθεται κάλιο σε ίση ποσότητα με το άζωτο (π.χ. ένα κιλό αζώτου και 1 κιλό καλίου ανά δέντρο). Μόνο όταν δεν έχει γίνει τις προηγούμενες χρονιές καλιούχος λίπανση ή μετά από αρκετές χρονιές με μεγάλη καρποφορία, δίνεται για ένα χρόνο η διπλάσια ποσότητα καλίου.

Η διαφυλλική λίπανση με νιτρικό κάλιο 2-3% και χρήση 100 λίτρων διαλύματος στο στρέμμα, έχει δώσει πολύ καλά αποτελέσματα, επειδή το κάλιο στο λίπασμα αυτό αφομοιώνεται πολύ εύκολα και έχει αποδειχθεί ότι είναι πιο αποτελεσματική από τη χορήγηση θειικού καλίου. Η αφομοίωση του νιτρικού καλίου έχει βρεθεί ότι βελτιώνεται όταν έχει προηγηθεί διαφυλλικός ψεκασμός με ουρία.

Πολύ αποτελεσματικός έχει αποδειχθεί ο διαφυλλικός ψεκασμός με νιτρικό κάλιο 5%, που έγινε σε διάρκεια 6 ετών και με συχνότητα 3 ψεκασμοί ανά έτος, σε ελαιώνα σε ασβεστόχο έδαφος και σε δέντρα που παρουσίαζαν συμπτώματα έλλειψης καλίου στα φύλλα τους. Τα δέντρα αυτά αύξησαν την παραγωγή τους κατά 23% σε σχέση με τα αψέκαστα δέντρα, αλλά η θετική αυτή αντίδραση εκδηλώθηκε μόνο μετά από 3 χρόνια συνεχών ψεκασμών.

★ Συνέχεια στο επόμενο με αναφορά στο φώσφορο, ασβέστιο, σίδηρο και βόριο

Μηχανήματα - Εργαλεία

Γιώργος Θ. Σαπρίκης

Τηλ. 23.690 - 65.007 - Οικίας 66.066

Έκπτωση 10% σε όλα τα μηχανήματα